

De cheeta

Kort gezegd is de cheeta een grote kat met lange poten en zwarte ronde vlekken. cheeta's worden ook wel jachtluipaarden genoemd. Door heel hard te rennen, vangt de cheeta zijn prooi. Hij kan daarbij wel 93 km per uur rennen en is dan ook het snelste landzoogdier ter wereld.

De cheeta is in alle opzichten een bijzondere kat, door zijn uiterlijk en zijn manier van jagen. Maar de cheeta wordt ook bedreigd. De cheeta heeft drie namen: De eerste naam is een Latijnse naam: **Acinonyx jubatus**. Het eerste woord: **Acinonyx** betekent 'doornvormige klauw' en het tweede woord: **jubatus** betekent 'met een kuif en manen'. Deze naam is bedacht door wetenschappers die alle dieren een eigen unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten en als ze dan deze Latijnse naam gebruiken, weten ze zeker dat ze het allemaal over hetzelfde dier hebben.

De tweede naam is jachtluipaard. Deze naam zorgt vaak voor verwarring omdat er ook nog een andere grote kat is die luipaard heet en deze naam veel op 'jachtluipaard' lijkt. De Latijnse naam van de luipaard is *Panthera pardus*. Nu kan je dus zien dat het hebben van een eigen, unieke Latijnse naam met al die verschillende dieren heel handig is.

De derde naam is **cheeta**. Het woord cheeta komt van het Hindoestaanse woord 'chita' wat 'de gevlekte' betekent. Overigens schrijf je in het Nederlands cheetah officieel zonder **h**, dus als cheeta. Omdat wij samenwerken met internationale organisaties die cheeta schrijven, hebben wij ervoor gekozen het ook zo te schrijven.

Inhoudsopgave

Hoe ziet de cheeta er uit?	3
Het lichaam van de cheeta is gebouwd voor snelheid.....	3
Waar leeft de cheeta?	5
Gedrag en voortplanting	6
De jacht	6
De prooi.....	7
Grommen of brullen	8
De cheeta wordt ernstig bedreigd	8
Basisinformatie over de cheeta	9
Wat zijn de bedreigingen voor de cheeta?	10
Waarom is het erg als de cheeta uitsterft?	12
Waarom gaat het niet goed met de cheeta?	14
Wat doet Stichting SPOTS?	14
Hoe werkt Stichting SPOTS?	15
Wat kun jij doen om de cheeta te helpen?	15
Leuke weetjes op een rij	16
Alle links	17

Hoe ziet de cheeta er uit?

Bijna alle katten hebben zich in de loop der jaren op de een of andere manier aangepast om te kunnen leven en jagen in het gebied waarin ze voorkomen. Zo heeft ieder dier in

de natuur een eigen plek waar het zich thuis voelt. Aanpassingen gaan meestal heel geleidelijk.

De cheeta heeft zich aangepast op snelheid

omdat de prooi waarop hij jaagt heel erg hard rent. De cheeta rent maximaal 93 km per uur en is dan ook het snelste landzoogdier ter wereld

Vraag maar eens aan je vader of moeder als jullie in de auto over de snelweg rijden of ze 93 km per uur willen gaan rijden. Kijk dan maar eens hoe hard de paaltjes langs de weg aan je voorbijgaan! Een hardloper haalt ongeveer 30 km per uur en een huiskat rent maar 20 km per uur.

Deze aanpassing heeft ook nadelen. Vergelijk de cheeta maar eens met een leeuw. Als je goed kijkt dan zie je dat de cheeta veel slanker is dan de leeuw en erg lange, dunne poten heeft en een kleine kop. Als je hard moet rennen, is het niet handig als je spieren erg groot en zwaar zijn. Dat kost veel energie als je achter een prooi aanjaagt.

Bij de cheeta is dit goed te zien: alle spieren zijn dunner en lichter uitgevoerd waardoor hij erg hard kan rennen. Dat betekent echter wel dat de cheeta de spierkracht mist die de leeuw wel heeft. De cheeta heeft, buiten het feit dat hij heel hard kan rennen, nog meer aanpassingen die hem in staat stellen achter de allersnelste antilopen aan te jagen.

Het lichaam van de cheeta is gebouwd voor snelheid

De cheeta heeft een soepele wervelkolom waardoor hij tijdens het rennen wel sprongen van 7 meter kan maken. Zijn lichaam lijkt een beetje op een veer die je in en uit kan trekken. Zijn nagels steken altijd uit en dit zorgt ervoor dat hij in bochten niet uitglijdt als hij achter zijn prooi aan rent. Zijn poten lijken daarmee een beetje op voetbalschoenen met noppen. Voetballers dragen deze schoenen om zo niet uit te glijden op het grasveld.

Ook heeft de cheeta veel grotere neusgaten dan de andere katachtigen zodat hij tijdens de jacht voldoende lucht binnenkrijgt en na het vangen van de prooi ook snel weer op adem komt. Door zijn kleine kop en grote neusgaten zijn de tanden van de cheeta kleiner dan bij de andere katten (in verhouding). Zijn tanden zijn zelfs kleiner dan die van een baviaan!

Verder heeft de cheeta een relatief groot hart en grote longen waardoor bloed sneller rondgepompt kan worden. Op deze manier krijgt het lichaam voldoende zuurstof wat nodig is voor de krachtspanning die het lichaam tijdens de jacht moet leveren. De cheeta doet zijn naam "de gevlekte" eer aan. Hij kan wel 3.000 vlekken op zijn vacht hebben. De buik is wit zonder vlekken en de staart heeft aan het eind ringen en een zwarte punt. Hiermee is de cheeta heel goed gecamoufleerd zodat hij niet snel zichtbaar is voor zijn prooidieren.

Heel opvallend zijn de zwarte traanstrepen die van zijn ogen naar de mondhoeken lopen. Hierdoor kan je de cheeta gemakkelijk herkennen. Geleerden denken dat ze ervoor zorgen dat het zonlicht niet in de ogen van de cheeta schijnt maar afketst op de zwarte strepen die zo dienst zouden doen als een soort zonnebril.

Wat verder helpt bij de jacht is het goede zicht van de cheeta. Een cheeta kan wel tot 5 kilometer ver een prooi zien. Zijn ogen zijn dus net zo goed als een verrekijker. Dat is handig want op die manier kan de cheeta op een afstand zijn prooi uitzoeken voordat hij de aanval inzet.

De uitstekende nagels lijken op de noppen van voetbalschoenen

Wij gebruiken een verrekijker, de cheetah heeft dat niet nodig

Ook rugbyspelers zetten zwarte strepen op hun gezicht tegen fel zonlicht

De cheetah is heel goed gecamoufleerd. Je ziet hem bijna niet

Door een groter hart en grotere longen kan de cheetah sneller op adem komen

Tip!

Wil jij een spreekbeurt over de cheeta houden? Gebruik dan voorwerpen die iets over de cheeta vertellen zoals op het plaatje. Neem een zonnebril, miniatuur racewagen, camouflageshirt, voetbalschoenen, etc. mee.

Waar leeft de cheeta?

De meeste cheeta's leven in Afrika, 7.000 tot 9.000 volwassen dieren. In Iran leven nog ongeveer 70 cheeta's.

Afrika

De **Afrikaanse** cheeta voelt zich het best thuis op grote open vlakten (de savannes, foto **boven**) waar hij ver kan kijken en met grote snelheid zijn prooi kan vangen. Hij staat ook graag wat hoger op een termietenheuvel of op een omgevallen boom zodat hij de omgeving goed in de gaten kan houden.

Azië (Iran)

De **Aziatische** cheeta (die in Iran leeft) heeft zijn leefgebied in halfwoestijnen en landschappen die wat rotsen en heuvels hebben. Sneeuw is voor deze cheeta's niet ongewoon. Op de foto **onder** zie je het landschap waarin de cheeta in Iran leeft.

Gedrag en voortplanting

Cheetavrouwtjes leven solitair. Dat betekent dat ze alleen leven en jagen. Behalve als de cheeta jongen heeft natuurlijk. Mannetjes, meestal broers, leven vaker samen in groepen. Een groot voordeel hiervan is dat zij zo betere kansen bij het jagen hebben.

Ze kunnen grotere prooien vangen doordat ze samenwerken. Mannetjes zijn bovendien nogal "honkvast" dat wil zeggen dat ze meestal in één bepaald gebied blijven. Dit wordt een territorium genoemd dat ze moeten beschermen tegen indringers.

Vrouwtjes zwerven veel verder en hebben geen vast territorium al blijven ze wel in een bepaald leefgebied dat zij met meerdere vrouwtjes delen. Vrouwtjes beschermen hun gebied niet tegen indringers.

De welpen worden alleen door de moeder grootgebracht, de vaders zijn dus niet bij de opvoeding betrokken. Van alle cheetawelpen haalt 90% de eerste verjaardag niet. Ook al verplaatst de moeder de jongen regelmatig, toch worden veel welpen door andere roofdieren zoals leeuwen en hyena's, gedood.

Heel jonge welpen hebben een soort punkhaar op hun kop en rug. Ze hebben deze donzige vacht omdat dit zorgt dat ze in het hoge gras bijna onzichtbaar zijn voor vijanden. Dit wordt camouflage genoemd. Deze manen verdwijnen in het tweede jaar. De eerste hele zwarte vlekken verschijnen na twee maanden.

De welpen beginnen 5 tot 6 weken na de geboorte hun moeder al te volgen en eten dan al mee van de prooi die door haar gevangen is. De welpen blijven ongeveer 1½ jaar bij de moeder. Ze moeten van haar leren jagen, hoe ze een prooi moeten doden en op welke dieren ze kunnen jagen.

Je zult begrijpen dat als de moeder gedood wordt, de welpen niet genoeg hebben geleerd. Dat betekent dat ze zullen sterven als hun moeder dood is.

Een vrouwtje is maar 2 dagen achter elkaar bereid om te paren. De zwangerschap duurt ongeveer 90-95 dagen en een vrouwtje kan tussen de 1-8 welpen krijgen. Meestal heeft een nest maar 3 welpen. Een cheetawelp weegt bij de geboorte ca. 250 gram en wordt blind geboren.

Pas na 4-10 dagen gaan hun ogen open. Na 20-23 maanden is de cheeta in staat om zelf welpen te krijgen. Na het vertrek van de moeder blijven de welpen nog ongeveer 6 maanden bij elkaar.

Als ze ongeveer 2 jaar oud zijn, verlaten de vrouwtjes hun broers en zussen om een solitair leven te gaan leiden. De broers blijven vaak bij elkaar en vormen groepen.

De jacht

Vanaf een hoge zitplaats, op een heuvel of een omgevallen boom, speurt de cheeta de omgeving af naar prooidieren. Zijn ogen zijn in staat om nog beweging waar te nemen op een afstand van wel 5 kilometer. De cheeta neemt dus de tijd om een goede positie uit te kiezen zodat hij zijn prooi zo dicht mogelijk kan benaderen. Dat is belangrijk want hoewel de cheeta erg snel is, kan hij de sprint niet lang volhouden.

Hij moet dus zo dicht mogelijk bij zijn prooi komen voordat hij tot de aanval overgaat. Als hij eenmaal een prooi heeft uitgekozen, begint de cheeta met rennen. Binnen 3 seconden rent de cheeta al met een snelheid van 80 kilometer per uur achter de prooi aan.

Vlak voordat hij zijn prooi vangt, kan de snelheid oplopen tot maximaal 93 kilometer per uur. De prooi wordt neergehaald door met een klap de achterpoten van het dier weg te slaan. Een aanval duurt nooit langer dan 1 minuut en de eindsprint niet langer dan enkele seconden. Dat komt omdat het lichaam van de cheeta tijdens het rennen snel oververhit kan raken. Daarom kan hij niet heel lang zo hard rennen. Als het de cheeta niet lukt de prooi snel te vangen, wordt de aanval gestopt om later een nieuwe poging wagen. Zo bespaart de cheeta zijn krachten.

Als de cheeta een prooi gevangen heeft, zal hij zorgen dat hij zo vlug mogelijk de luchtpijp van de prooi dichtbijt. Door zijn grote neusgaten kan hij voldoende lucht binnen te krijgen terwijl hij zijn prooi vasthoudt. Hierdoor kan de cheeta ook weer snel op adem komen en kan zijn lichaam sneller afkoelen. De cheeta mag dan wel de snelste kat zijn en een veel betere jager dan de leeuw, maar hij heeft door de aanpassingen voor snelheid wel veel aan kracht verloren. Een cheeta zal dan ook snel moeten eten want de prooi wordt vaak afgepakt door leeuwen en hyena's. Een cheeta in het wild eet zelf gevangen prooien en is dus geen aaseter. Geen prooi betekent dus een lege maag.

De prooi

De Afrikaanse cheeta jaagt voornamelijk op de kleinere antilopensoorten zoals de **springbok**, **Thompsongazelle**, **impala** en de **kob** (een soort waterbok). Dit zijn de allersnelste antilopen.

Behalve op **antilopen** jaagt de Afrikaanse cheeta ook op kleinere prooidieren zoals **vogels**, **hazen** en andere kleinere **zoogdieren**. Een groep mannetjes kan samenwerken om een prooi te vangen. Zo kunnen ze samen op grotere prooien jagen zoals de **gnoe**, **zebra** of **struisvogel**.

De Aziatische cheeta jaagt op het wilde schaap, de **Jebeergazelle** en de **wilde geit**. Het is niet bekend of ook bij de Aziatische cheeta de mannetjes soms samen jagen. De welpen leren van hun moeder op welke prooi ze moeten jagen.

Mouflon in Iran

Thomsongazelle in Afrika

Als de moeder doodgaat, weet een jonge cheeta niet wat nu een goed prooidier is. Dan kan het gebeuren dat de cheeta jaagt op te grote prooidieren waardoor hij tijdens de jacht zelfs gedood kan worden.

De cheeta en het vee van de boeren

Veel boeren die in Afrika vee houden, hebben daarvoor veel grasland nodig om hun vee op te laten grazen. De boeren zijn bang dat de cheeta's op hun vee jagen. Dit zal best wel eens gebeuren maar het is niet zo vaak als de boeren denken. Onderzoekers hebben ontdekt dat het niet klopt.

Hierdoor zijn zij te weten gekomen dat de cheeta veel liever echte wilde dieren eet en eigenlijk helemaal niet zo van vee houdt. De onderzoekers willen hun ontdekking nu gebruiken om aan de boeren te vertellen. Dat is goed voor de boeren om te weten en natuurlijk ook voor de cheeta's die op het land van de boeren leven.

Grommen of brullen

De kattenfamilie wordt verdeeld in grote katten en kleine katten. Het verschil tussen beide groepen wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door 11 kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat **niet** brullen maar **wel** spinnen.

Deze katten worden tot de kleine katten gerekend (bijvoorbeeld lynx en poema). Als de botjes niet vergroeid zijn, kan de kat brullen en **niet** spinnen. Deze katten behoren tot de grote katten (bijvoorbeeld leeuw, luipaard en tijger).

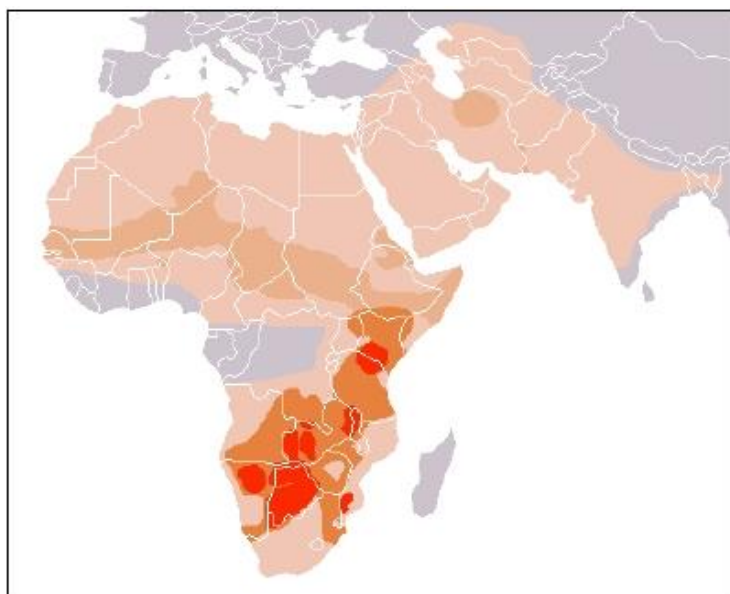
De cheeta kan niet brullen maar spint net zoals onze huiskat. Ondanks dit wordt de cheeta toch tot de grote katten gerekend. De cheeta maakt meer tjielpende geluiden die soms doen denken aan een vogeltje. Bij angst kan een cheeta ook sissen en spugen. Wil je het geluid van een cheeta horen? Op het laatste blad van deze spreekbeurt vind je hierover een link.

De cheeta wordt ernstig bedreigd

Het gaat niet goed met de cheeta. Aan het begin van de 20ste eeuw waren er wereldwijd nog zo'n 100.000 cheeta's te vinden, verspreid over 44 landen door Afrika en Azië (het lichtroze gebied op de landkaart). Vandaag de dag wordt de cheetapopulatie op zo'n 7.000 à 9.000 volwassen dieren geschat, verspreid over 24 (wellicht 28) landen in Afrika en Azië. In Iran leven er nu rond de 70 en heel misschien nog in landen aangrenzend aan Iran zoals in Afghanistan, Turkmenistan en Pakistan.

- Heel veel cheeta's - 2011.
- Veel cheeta's - 2011.
- Heel weinig cheeta's - 2011.
- Leefgebied van de cheeta in de **vorige eeuw**.
- Geen cheetaleefgebied.
In Afrika is dit omdat deze gebieden te dicht bebost en te tropisch zijn. In Azië door hoge bergen, onderin India en Europa door te dichte bebossing.

Basisinformatie over de cheeta

Naam: cheeta
 Latijnse naam: *Acinonyx jubatus*
 Bijzonderheden: De snelste katachtige van de hele wereld

Indeling in het Dierenrijk

Klasse: Mammalia - Zoogdieren
 Orde: Carnivora - Roofdieren
 Familie: Felidae - Katachtigen
 Geslacht: *Acinonyx*
 Soort: *jubatus*

Fysieke kenmerken

Lengte kop-lichaam: mannetje 122-125 cm, het vrouwtje is kleiner
 Staart: 66-84 cm
 Schouderhoogte: 60-80 cm, het vrouwtje is kleiner
 Gewicht: Mannetje 41,5-75 kg, vrouwtje 36-41 kg
 Levensverwachting: In gevangenschap ca. 16 jaar, in het wild korter

Wat zijn de bedreigingen voor de cheeta?

Inteelt

Allereerst heeft de cheeta een probleem uit een ver verleden. Doordat zij ca. 10.000 jaar geleden bijna geheel waren uitgestorven, zijn alle cheeta's die nu leven nauw verwant aan elkaar. Het probleem is dus dat de cheeta's van tegenwoordig genetisch bijna niet van elkaar verschillen. Wat betekent dit eigenlijk?

- Genen regelen de erfelijke eigenschappen en geven sommige eigenschappen van de ouders door aan de kinderen. Zo bepalen ze de kleur van je haar en de kleur van je ogen maar ook of je een erfelijke ziekte krijgt of juist dat je er veel weerstand tegen hebt of krijgt. Een gebrek aan genetische variatie wordt veroorzaakt door inteelt. Inteelt ontstaat als dieren (of mensen) die familie van elkaar zijn, met elkaar paren.
- Inteelt vermindert het verschil tussen de erfelijke eigenschappen. Wetenschappers denken dat dit ongeveer 10.000 jaar geleden met de cheeta is gebeurd want de cheeta stond ooit op de rand van uitsterven. Tijdens de laatste grote ijstijd stierven veel dieren uit en ook de cheeta's verdwenen snel. Slechts een handjevol bleef over en zij paarden met elkaar waardoor alle cheeta's van nu, afstammen van dit kleine aantal voorouders. Dit zorgde ervoor dat alle cheeta's van nu genetisch gezien, enorm op elkaar lijken en bijna één grote familie zijn.
- Doordat de genetische eigenschappen zo op elkaar lijken, hebben cheeta's soms afwijkingen zoals onvolledige en slecht ontwikkelde gebitten en vaak kinken in hun staart. Na de laatste ijstijd nam het aantal cheeta's weer toe en ging het goed, tot er ongeveer 100 jaar geleden andere problemen ontstonden. Vroeger werd gedacht dat de cheeta door het gebrek aan genetisch verschil ook vatbaarder voor ziekten zou zijn, maar dit blijkt niet echt zo te zijn.

Minder ruimte

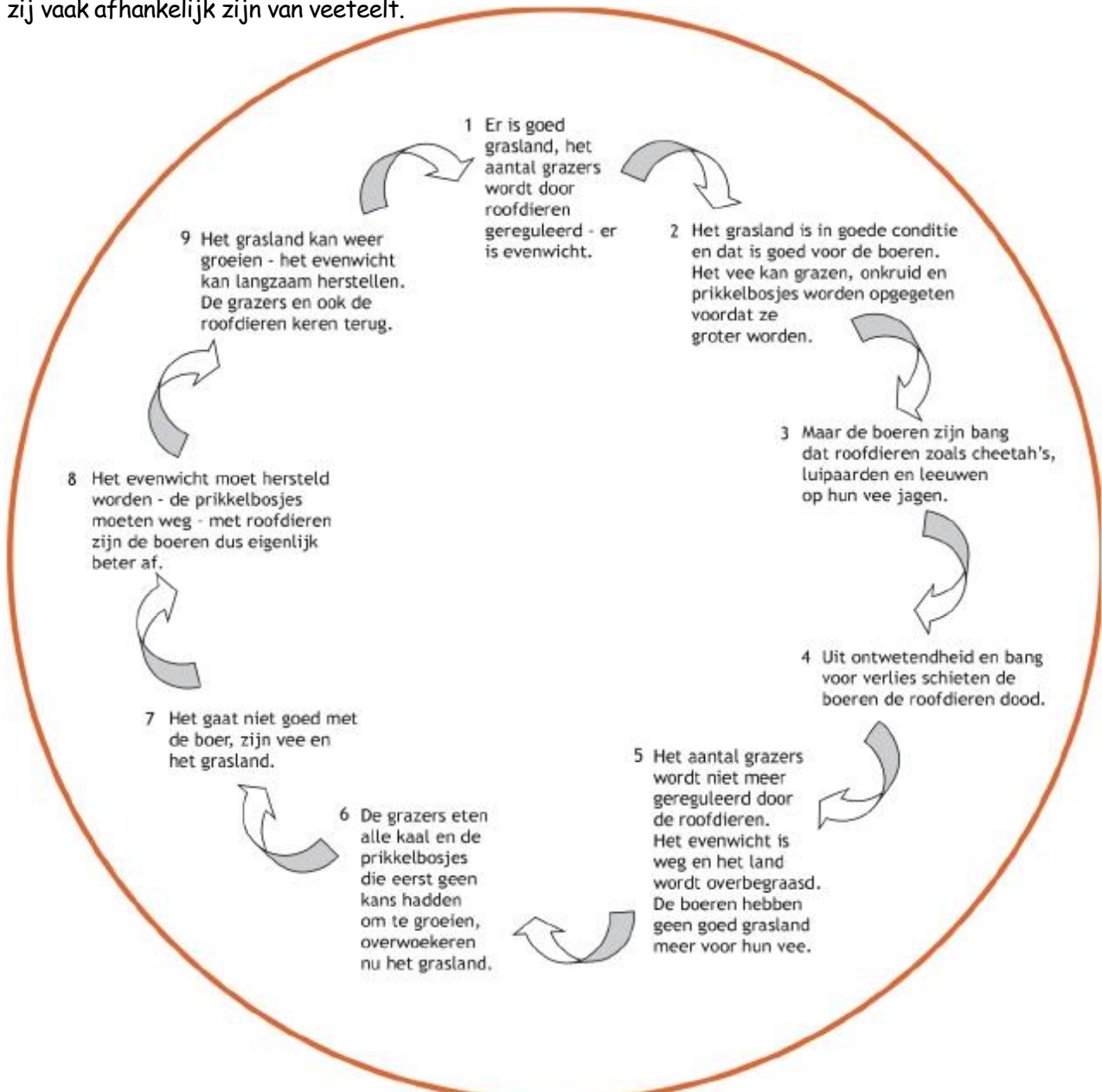
In de laatste 100 jaar is de cheeta in meer dan 16 landen uitgestorven. Er leefden 100 jaar geleden nog meer dan 100.000 cheeta's, nu nog maar 7.000-9.000 volwassen dieren. Dat is een afname van meer dan 80%. Soms denken mensen dat 9.000 nog best veel is. Maar denk hier eens aan: in Amsterdam Arena kunnen er tijdens een popconcert zo'n 68.000 bezoekers in het stadion. Alle cheeta's wereldwijd zouden nog niet eens een kwart van het stadion vullen!

Er komen steeds meer mensen op de wereld. Al die mensen hebben ook steeds meer ruimte nodig om te leven, voedsel te verbouwen en dieren te houden voor melk en vlees. Hierdoor wordt er steeds meer gebied van de wilde dieren afgenomen. Het leefgebied wordt voor alle dieren steeds kleiner, ook voor

de cheeta. Voor roofdieren zoals de cheeta is er nu eigenlijk alleen nog maar plaats in nationale parken, ook wel wildparken genoemd. Vaak zijn deze parken ook nog omheind waardoor de dieren niet meer bij elkaar kunnen komen en er opnieuw gevaar van inteelt dreigt. In die parken leven de dieren veel dichter op elkaar dan vroeger het geval was.

Hierdoor moet de cheeta samenleven met de leeuw en de hyena die zijn prooi vaak afpakken of hem doden. De cheeta trekt daarom weg uit de nationale parken naar gebieden die veiliger voor hem zijn. Hij komt dan terecht op het land van de boeren die om de parken heen wonen. 90% van alle cheeta's leven op het land van boeren. De boeren willen geen roofdieren, zoals de cheeta, op hun grond omdat zij vaak afhankelijk zijn van veeteelt.

Ze zijn bang dat roofdieren, zoals de cheeta, hun vee doden. Daarom worden veel roofdieren gedood, ook als zij geen vee als prooi doden. Dit alles heeft veel gevolgen gehad voor de cheeta. Als er geen cheeta's meer zijn, dan komen er te veel grazers en wordt het land kaal, droog en dor. Dan hebben ook de boeren, die met hun vee op deze graslanden wonen, geen grasland meer en dan gaat hun vee en alle andere dieren dood. **Daarom is het belangrijk dat de boer begrijpt dat de cheeta nodig is om zijn grasland gezond te houden.**

Knuffelfarms

In de landen waar de cheeta nu nog leeft, hebben de mensen vaak weinig geld en zij zien roofdieren zoals leeuwen, luipaarden en cheeta's als bron van inkomsten. Deze mensen starten dan een knuffelfarm of bieden een jager de kans een roofdier zoals de cheeta dood te schieten voor heel veel geld. Op de knuffelfarms worden welpjes gebruikt om toeristen te lokken die de welpen kunnen aaien of verzorgen.

Maar als de welpen groot worden dan gaan ze vaak naar een jagersfarm waar ze worden gebruikt als prooidier voor een jager die daar veel geld voor betaalt. Zo'n dier is dan een makkelijke prooi omdat hij door zijn verblijf op de knuffelfarm aan mensen gewend is geraakt en de jager zo altijd zeker weet dat hij dit dier kan doodschieten en als trofee mee naar huis kan nemen.

Het is daarom belangrijk dat mensen weten dat knuffelen met welpjes (of het nu cheeta's, leeuwen of luipaarden zijn), heel vaak niet goed is voor de dieren zelf!

Waarom is het erg als de cheeta uitsterft?

Dat is een goede vraag en ook een heel belangrijke. Je hebt vast al op school geleerd over hoe dieren in de natuur met elkaar samenleven. Dieren en planten vormen "voedselketens". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. cheeta's eten bijvoorbeeld grazers (grasetende dieren). Hierdoor wordt voorkomen dat er te veel grazers in één gebied leven waardoor er te veel gras wordt opgegeten.

Zo is er altijd genoeg te eten voor iedereen omdat het gras kan blijven groeien. Zieke en zwakke dieren vallen als eerste ten prooi aan de cheeta zodat de sterkste en gezondste dieren overleven. Als er geen cheeta's meer zijn, dan komen er te veel grazers en wordt het land kaal, droog en dor. Dan hebben ook de boeren, die met hun vee op deze graslanden wonen, geen grasland meer en dan gaat hun vee en alle andere dieren dood.

Bescherming

Gelukkig zijn er ook mensen die zich voor de cheeta inzetten. Zij hebben projecten opgezet waarbij ze cheeta's opvangen die in de problemen zijn gekomen (bijvoorbeeld welpen waarvan de moeder is gedood). Deze projecten werken altijd samen met de boeren. Dat is belangrijk omdat de cheeta's vooral op hun land leven. Deze projecten proberen handige oplossingen te vinden om de situatie tussen cheeta's en de boeren te verbeteren.

Een voorbeeld is het africhten van speciale honden die de kuddes van de boeren beschermen tegen een aanval van een cheeta. Deze honden leven tussen de dieren van de boer en gaan tussen die dieren en de cheeta staan als de cheeta te dichtbij komt.

Een cheeta is wel een roofdier maar zoals je al kon lezen, is hij niet heel sterk. Daarom zal een cheeta van 45 kilo niet snel met een hond gaan vechten. Zeker niet als deze hond 80 kilo weegt!

Ook wordt er voorlichting op scholen gegeven en wordt er wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de cheeta en zijn gedrag. Dit zorgt ervoor dat cheeta's in het wild beter beschermd kunnen worden.

Een cheeta wordt vrijgelaten nadat hij van een halsband is voorzien

Projecten die door de Stichting SPOTS vast financieel worden gesteund

Afrika

- 🐾 In Namibië de **N/a'an ku sê Foundation** die in 2006 door Dr. Rudie en Marlice van Vuren samen met de vrienden Chris Heunis en Jan Verburg werd opgericht. Deze organisatie streeft ernaar mensen en dieren in goede harmonie te laten samenleven. Hun werk bestaat uit het beschermen van de gebieden waar de dieren leven, de dieren zelf én ook de mensen die daar leven.
- 🐾 In Namibië het **CCF (Cheetah Conservation Fund)** dat in 1990 door Laurie Marker is opgericht. Het CCF zet zich in voor het behoud van de Afrikaanse cheeta in het wild. Ook worden er cheeta's opgevangen die in de problemen zijn gekomen; bijvoorbeeld welpen waarvan de moeder is gedood. Maar de belangrijkste doelstelling is een oplossing vinden voor de in het wild levende cheeta's. Dit doet het CCF door samen te werken met de boeren om te voorkomen dat de boeren cheeta's doden die op hun land komen. Ook wordt er voorlichting op scholen gegeven en wordt er wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de cheeta en zijn gedrag. Hierdoor kunnen ze in het wild beter worden beschermd. Het CCF probeert handige oplossingen te vinden om de situatie tussen de cheeta en de boeren te verbeteren. Een voorbeeld is het africhten van speciale honden die de kuddes van de boeren beschermen tegen een aanval van een cheeta. Deze honden leven tussen de dieren van de boer en gaan tussen deze dieren en de cheeta staan als de cheeta te dichtbij komt.
- 🐾 In Zimbabwe het **CCPZ (Cheetah Conservation Project Zimbabwe)** dat in 2012 door Dr. Esther van der Meer is opgericht. De activiteiten voor de cheeta in Zimbabwe bestaan voornamelijk uit onderzoek en voorlichting. Het is vooral het CCPZ die een zeer preciese telling van het aantal cheeta's heeft uitgevoerd. Het CCPZ werkt samen met studenten om zo ook jonge mensen aan te spreken. Mensen met elkaar verbinden om zo kennis te verspreiden vindt het CCPZ heel belangrijk.

Iran (in Azië)

- 🐾 In Iran is de **ICS (Iranian Cheetah Society)** in 2001 opgericht. Hier zijn de activiteiten ongeveer hetzelfde als bij de voorgaande organisaties maar dan voor de Aziatische cheeta. Naast de bescherming van de cheeta zet deze organisatie zich ook nog in voor de Perzische panter (de plaatselijke luipaard), de grijze wolf, de gestreepte of bruine hyena en de bruine beer.

Projecten die door de Stichting SPOTS af en toe financieel worden gesteund

- In Kenia het **TCP (Tsavo Cheetah Project)**. Het TCP let goed op de ongeveer 450 cheeta's die er in Kenia leven. Ze praten veel met de lokale bevolking om problemen samen op te lossen en doen veel aan voorlichting.
- In Botswana **CCB (Cheetah Conservation Bostwana)** dat in 2003 door Rebecca Klein samen met Dr. Kyle Good en Ann Marie Houser werd opgericht. De activiteiten voor de cheeta in Botswana zijn ongeveer hetzelfde als die van het CCF. Daarnaast is CCB bezig om cheeta's, die opgevangen moeten worden, voor te bereiden om weer in het wild in vrijheid verder te leven.

Waarom gaat het niet goed met de cheeta?

Het gaat niet goed met de cheeta. Ooit leefde de cheeta in heel Afrika en grote delen van Azië. Nu zijn er nog maar ongeveer 9000 in Afrika en nog maar ongeveer 70 in Iran. Iran is het enige land in Azië waar de cheeta nog voorkomt.

THE IUCN RED LIST
OF THREATENED SPECIES

De **cheeta in Afrika** is volgens het **IUCN 'kwetsbaar'** en de **leeuwen in Iran 'ernstig bedreigd'**. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

Het IUCN heeft een grote lijst waarop alle dieren zijn vermeld waarmee het niet zo goed gaat. Dit heet de **Rode Lijst**. De cheeta staat ook op deze lijst.

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming, en is onmogelijk om voor alle kattensoorten iets te betekenen. Vandaar dat de aandacht van Stichting SPOTS op dit moment ligt bij het beschermen van de **cheeta**, de **leeuw** en de **luipaard**.

Op de SPOTS-website kun je **beschrijvingen van alle katachtigen** vinden met de namen van beschermingsorganisaties die zich inzetten voor een specifieke katachtige. Op deze manier hoopt Stichting SPOTS een bijdrage te leveren aan **de bescherming** van al deze schitterende dieren.

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. SPOTS is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken, op scholen en op evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **leeuw**, de **cheeta** en de **luipaard** en dat deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- Maar SPOTS ontwikkelt ook **spreekbeurtmateriaal voor kinderen zoals jij** over de katachtigen. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt. Zo kunnen mensen **donateur** of **adoptieouder** worden waarmee ze de leeuw (of luipaard of cheeta) kunnen helpen.

Wat kun jij doen om de cheeta te helpen?

Veel mensen willen de cheeta **helpen** en daar zijn we erg blij mee. Cheeta's zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'? Er zijn drie manieren waarop je kunt helpen.

Manier 1 - hou een spreekbeurt

Allereerst is het heel belangrijk dat **jij een spreekbeurt over de cheeta houdt**. Dan kun je **jouw klasgenoten** vertellen over deze mooie snelle kat. Je kan uitleggen waarom de cheeta met uitsterven wordt bedreigd. Maar je kunt ook op andere manieren helpen.

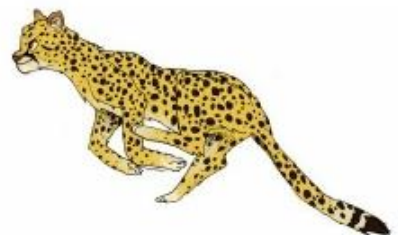
Tip!

Begin je spreekbeurt met een **poema-quiz**.
Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van poema's zien.
Laat **filmpjes** van poema's zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die ook bij de download zit.

Manier 2 - adopteer een cheeta

Je kunt **jouw ouders** en de **ouders van je klasgenoten** vragen om een **cheeta te adopteren**. Als iemand een dier adopteert, betaalt diegene een (klein) bedrag zodat een **cheeta in Afrika of Iran hulp krijgt**. Vaak zijn dit welpen waarvan de moeder is gedood. Zij waren zo jong toen dit gebeurde dat ze te weinig geleerd hebben van hun moeder. Ze kunnen dus niet terug in de vrije natuur en mensen moeten voor hun zorgen. Door **adoptieouder** te worden, word jij eigenlijk hun nieuwe vader of moeder. Je kan ook als klas gezamenlijk een cheeta adopteren. Als **adoptieouder van een cheeta** hoor je regelmatig hoe het met de cheeta gaat die jij hebt geadopteerd. Ook krijg je foto's toegestuurd van 'jouw' cheeta.

Manier 3 - bedenk een leuke actie

Je kunt **met jouw school of klas een actie voor de cheeta** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop** of **rommelmarkt** organiseren. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een leeuw adopteren. In de e-mail die je hebt ontvangen, heb je ook een document gekregen met tips voor leuke acties waarmee je de cheeta kunt helpen!

Leuke weetjes op een rij

- De vacht van een cheeta kan wel 3.000 vlekken hebben.
- De cheeta is het snelste landzoogdier en kan maximaal 93 kilometer per uur rennen.
- De cheeta is niet de sterkste kat maar wel de snelste.
- De cheeta is een betere jager dan de leeuw.
- De cheeta jaagt alleen overdag.
- De cheeta in het wild eet alleen vlees van de prooi die hij zelf vangt, hij eet geen aas. Het is duidelijk dat de cheeta in de dierentuinen niet kan jagen. Daar eet de cheeta dus wel vlees dat hij niet zelf heeft gevangen.
- De cheeta kan tijdens één maaltijd wel 14 kilo vlees eten.
- De cheeta is één van de weinige katachtigen waarbij de nagels uitsteken.
- De cheeta kan niet brullen maar wel spinnen.
- De cheeta heeft heel goede ogen en kan wel 5 km ver kijken.
- De cheeta zit of staat graag wat hoger zodat hij de omgeving goed in de gaten kan houden.
  - De cheeta verschillende kleuren en patronen kan hebben. Het meest bekend is natuurlijk 'de gewone cheeta' met de lichtbruine kleur met de ronde zwarte stippen. Maar soms worden er cheeta's geboren waarbij de vlekken een beetje aan elkaar geplakt zijn. Het zijn dan bobbelige strepen geworden. Zo'n cheeta heet 'koningscheeta'. Een nog zeldzamere kleur is lichtbruin met bijna geen zichtbare ronde vlekken. Ze zijn er wel, maar ze zijn heel licht van kleur.

De 'gewone cheeta'

De 'koningscheeta'

De 'bruine cheeta'

Alle links

- 🐾 Wil je samen met je klasgenootjes een sprookje maken over de cheeta, volg deze link voor wat voorbeelden: <http://www.stichtingspots.nl/>.
- 🐾 Wil je het geluid van de cheeta horen, volg dan deze link: <http://www.geolution.nl/dieren/dierengeluiden-cheeta.htm>.
- 🐾 Wil je een cheeta zien jagen, volg dan deze link: <http://www.bbc.co.uk/programmes/p00715gc>.
- 🐾 Wil je met je klasgenootjes helpen. Op de website staan ideeën, volg deze link: <http://www.stichtingspots.nl/>

Stichting SPOTS

L.P. van Mallandstraat 46

4754 AP Stampersgat

E: info@stichtingspots.nl

Tel: 06-4094 7232

www.stichtingspots.nl

www.kruffelfarms.nl

Rekeningnummer:

IBAN: NL90INGB0004611235

BIC: INGBNL2A

Cheetah Kushki uit Iran

